

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان

مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی هرمزگان

عنوان پژوهش: تاثیر نوسانات قیمت جهانی فلزات بر معادن هرمزگان

تهیه کننده: راضیه حدادبندری

ناظر علمی: دکتر پیام رضایی

طبقه بندی موضوعی: اقتصاد هرمزگان

واژه های کلیدی: هرمزگان، معادن، قیمت فلزات، قیمت جهانی، نوسان قیمت، توسعه زیرساختها، درآمد

فهرست

۳	..... مقدمه
۳	..... اهمیت جغرافیایی و استراتژیک هرمزگان
۴	..... تاثیر نوسانات قیمت جهانی فلزات
۵	..... تحلیل عوامل تاثیرگذار بر قیمت فلزات
۶	..... اثرات نوسانات قیمت فلزات بر معادن هرمزگان
۷	..... جدول نوسانات قیمت جهانی فلزات و تاثیر بر معادن
۱۰	..... نتیجه گیری
۱۱	..... منابع

مقدمه

استان هرمزگان با دارا بودن ذخایر غنی معدنی، به‌عنوان یکی از مراکز مهم معدن‌کاری در ایران شناخته می‌شود. این استان با توجه به موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد خود، که شامل دسترسی به خلیج فارس و دریای عمان است، به یک منطقه استراتژیک برای بهره‌برداری از منابع طبیعی تبدیل شده است. به طور کلی تاکنون وجود ۲۰ نوع ماده معدنی در این استان شناسایی شده که به دلیل تنوع مواد معدنی، از جمله فلزات گرانبها و اساسی نظیر آهن، مس، منگنز، آلومینیوم، کرومیت و سنگ‌های ساختمانی و زینتی، نقش مهمی در تأمین نیازهای صنعتی کشور و حتی صادرات به بازارهای جهانی دارد.

از نظر اقتصادی، معادن هرمزگان تأثیرات گسترده‌ای در ایجاد فرصت‌های شغلی، افزایش درآمدهای ارزی و بهبود سطح زندگی مردم محلی دارند. معادن به‌عنوان یک منبع درآمد مهم برای استان، به توسعه زیرساخت‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی کمک می‌کنند. به‌عنوان مثال، سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در بخش معدن منجر به توسعه شبکه‌های حمل‌ونقل، احداث کارخانه‌های فرآوری مواد معدنی، و ایجاد تاسیسات زیرساختی مرتبط با صنایع معدنی شده است.

با این حال، فعالیت‌های معدنی به شدت تحت تأثیر نوسانات قیمت جهانی فلزات قرار می‌گیرند. قیمت جهانی فلزات به عوامل متعددی چون تغییرات عرضه و تقاضا در بازارهای جهانی، سیاست‌های تجاری کشورهای تولیدکننده و مصرف‌کننده فلزات، نوسانات نرخ ارز، و حتی تغییرات جغرافیایی و سیاسی وابسته است. این نوسانات تأثیرات قابل توجهی بر عملکرد معادن هرمزگان داشته است، زیرا بسیاری از معادن به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به صادرات فلزات مرتبط هستند.

اهمیت جغرافیایی و استراتژیک هرمزگان

موقعیت جغرافیایی هرمزگان، آن را به یکی از مراکز مهم تجاری و صنعتی ایران تبدیل کرده است. این استان با

داشتن بندرهای مهمی نظیر بندر شهید باهنر، بندر شهید رجایی، بندرلنگه، بندر جاسک و ارتباط مستقیم با مرز آبی خلیج فارس و دریای عمان دسترسی به بازارهای جهانی را تسهیل می‌کند. این موضوع به‌ویژه برای صادرات مواد معدنی بسیار حائز اهمیت است. علاوه بر این، نزدیکی هرمزگان به کشورهای حاشیه خلیج فارس و دریای عمان، فرصت‌های مناسبی برای تجارت و تبادل مواد معدنی فراهم می‌آورد.

استان هرمزگان با دارا بودن ذخایر غنی از انواع مواد معدنی، سنگ‌های کاربردی و سنگ‌های ساختمانی، به‌عنوان یک قطب معدنی در ایران شناخته می‌شود. معادن این استان نه تنها به تامین نیازهای داخلی کمک می‌کنند، بلکه بخش قابل توجهی از تولیدات آنها به کشورهای دیگر صادر می‌شود. این امر به ویژه در شرایطی که بازار جهانی فلزات در حال تغییر است، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

تاثیر نوسانات قیمت جهانی فلزات

همانطور که گفته شد، نوسانات قیمت جهانی فلزات می‌تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر معادن هرمزگان تاثیر بگذارد. به عنوان مثال، تغییرات قیمت مس، که یکی از فلزات اساسی در صنعت برق و الکترونیک است، منجر به تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری در معادن مس هرمزگان شده است. در همین راستا در سال‌های اخیر، شاهد نوسانات چشمگیری در قیمت مس بوده‌ایم. به عنوان مثال، قیمت هر تن مس در سال ۲۰۲۰ حدود ۶،۰۰۰ دلار بود، اما در اوایل سال ۲۰۲۲ این قیمت به بیش از ۱۰،۰۰۰ دلار رسید. این افزایش قیمت به افزایش سودآوری معادن مس هرمزگان گردید و به تبع آن، سرمایه‌گذاری‌های بیشتری در این حوزه جذب کرد. از سوی دیگر، کاهش قیمت فلزات می‌تواند باعث کاهش سودآوری معادن و در نتیجه کاهش تولید و اشتغال شود. به عنوان مثال، اگر قیمت آلومینیوم کاهش یابد، معدنی که در استخراج و تولید این فلز فعالیت می‌کنند ممکن است مجبور به کاهش تولید شوند تا از زیان‌های احتمالی جلوگیری کنند. این کاهش تولید تبعاتی چون کاهش درآمد و سودآوری، و در نهایت کاهش اشتغال در منطقه دارد.

تحلیل عوامل تاثیرگذار بر قیمت فلزات

تغییرات قیمت فلزات در بازار جهانی تحت تأثیر عوامل متعددی قرار می‌گیرد. که می‌توانند به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر معادن هرگزگان تأثیر بگذارند. برخی از این عوامل عبارتند از:

تغییرات عرضه و تقاضا: یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده قیمت فلزات، تغییرات عرضه و تقاضا در بازارهای جهانی می‌باشد. برای مثال، افزایش تقاضا برای فلزاتی نظیر مس و آلومینیوم در صنایع الکترونیک و خودروسازی به افزایش قیمت این فلزات منجر می‌شود. در مقابل، کاهش تقاضا در اثر رکود اقتصادی یا تغییرات فناوری می‌تواند باعث کاهش قیمت‌ها گردد.

نوسانات نرخ ارز: بسیاری از معاملات فلزات در بازار جهانی به دلار آمریکا انجام می‌شود. بنابراین، تغییرات نرخ ارز می‌تواند به‌طور مستقیم بر قیمت فلزات تأثیر بگذارد. برای معادنی که محصولات خود را به بازارهای خارجی صادر می‌کنند. بدیهی است نوسانات نرخ ارز می‌تواند به معنای تغییرات در درآمدهای ارزی باشد.

سیاست‌های تجاری و تعرفه‌ها: سیاست‌های تجاری کشورهای بزرگ تولیدکننده و مصرف‌کننده فلزات نیز بر قیمت جهانی فلزات تأثیر گذار بوده است. به عنوان مثال، تعرفه‌های واردات و صادرات فلزات، محدودیت‌های تجاری، و تحریم‌های اقتصادی باعث تغییرات قابل توجهی در قیمت‌ها شده‌اند.

تغییرات جغرافیایی و سیاسی: شرایط جغرافیایی و سیاسی نیز به‌طور مستقیم بر عرضه و تقاضای فلزات تأثیر دارد. برای مثال، ناآرامی‌های سیاسی در کشورهای تولیدکننده فلزات یا مشکلات حمل‌ونقل عرضه فلزات را کاهش داده و قیمت‌ها را افزایش می‌دهد.

پیشرفت‌های فناوری: پیشرفت‌های فناوری در استخراج و فرآوری فلزات هزینه‌های تولید را کاهش داده و به تبع آن قیمت فلزات را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به‌عنوان مثال، توسعه فناوری‌های جدید در صنعت معدن‌کاری باعث افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها منجر شده، که این خود می‌تواند به ثبات قیمت‌ها کمک نماید.

اثرات نوسانات قیمت فلزات بر معادن هرزگان

با توجه به موارد ذکر شده، نوسانات قیمت جهانی فلزات می‌تواند تاثیرات چندجانبه‌ای بر معادن هرزگان داشته باشد. این تاثیرات می‌تواند شامل تغییرات در درآمد و سودآوری، سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و توسعه فناوری باشد. به عنوان مثال:

درآمد و سودآوری: نوسان قیمت فلزات می‌تواند به تغییرات قابل توجهی در درآمد معادن منجر شود. افزایش قیمت‌ها افزایش سودآوری و جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید را در پی دارد. در مقابل، کاهش قیمت‌ها به کاهش سودآوری و حتی زیان‌دهی معادن می‌انجامد.

سرمایه‌گذاری: جذابیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن با افزایش قیمت فلزات معدنی رابطه مستقیم دارد. در این شرایط، معادن می‌توانند از فرصت استفاده کرده و با جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید، به توسعه زیرساخت‌ها و فناوری‌های خود بپردازند. در حالی که، کاهش قیمت‌ها منجر به کاهش سرمایه‌گذاری‌ها می‌شود که خود به تنهایی توسعه و به‌روزرسانی تجهیزات معادن را به تأخیر می‌اندازد.

تولید: افزایش تولید نیز مانند سرمایه‌گذاری رابطه‌ی مستقیمی با افزایش قیمت فلزات دارد. زیرا معادن تلاش می‌کنند تا از قیمت‌های بالا بهره‌برداری کنند. در مقابل، کاهش قیمت‌ها ممکن است معادن را مجبور به کاهش تولید کند تا از زیان‌های احتمالی جلوگیری نمایند.

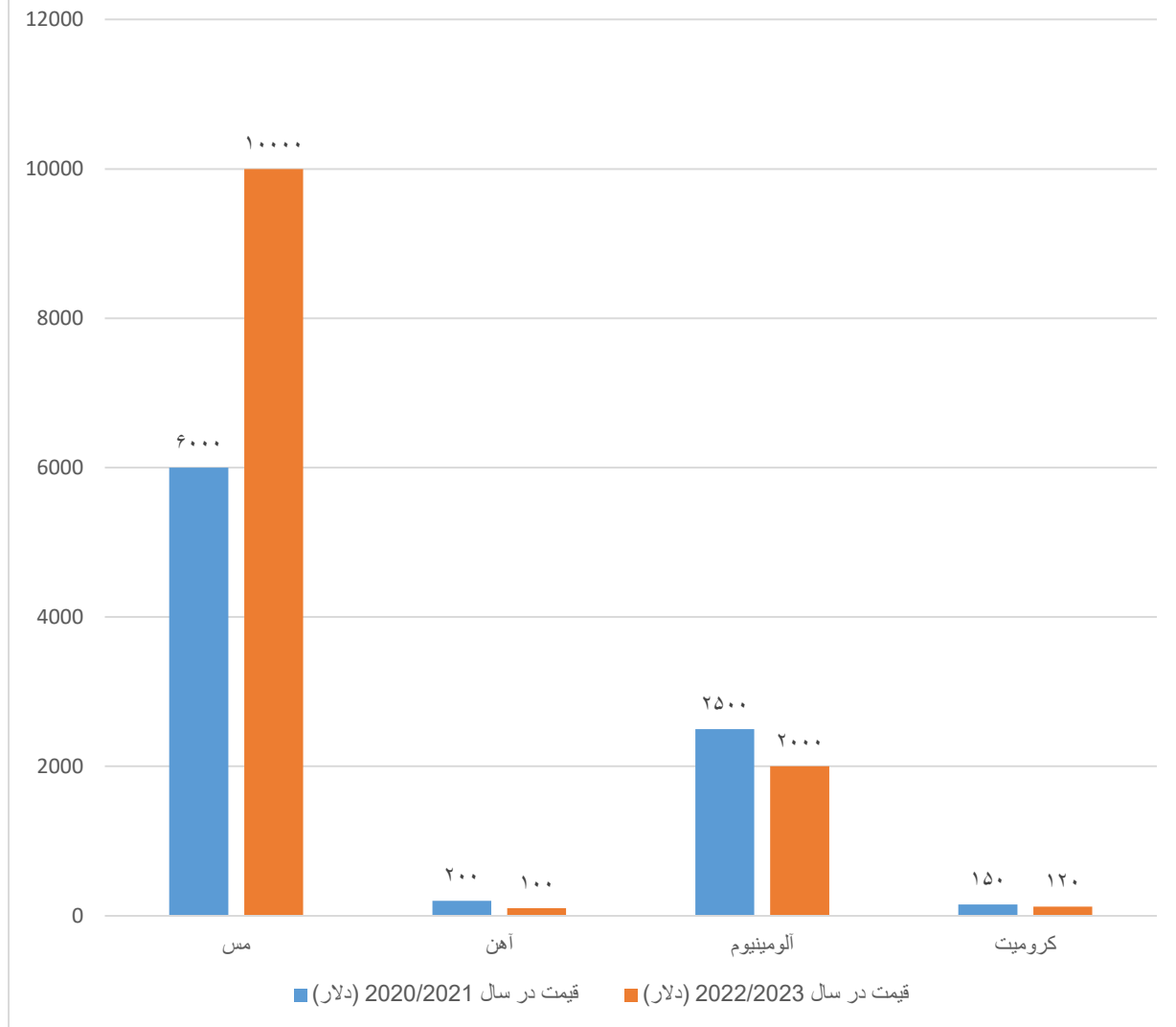
اشتغال: نوسانات قیمت فلزات می‌تواند به تغییرات در میزان اشتغال در معادن منجر شود. افزایش قیمت‌ها می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید منجر شود، در حالی که کاهش قیمت‌ها ممکن است به کاهش نیروی کار و افزایش بیکاری در منطقه منجر شود.

توسعه فناوری: با افزایش درآمدها در دوران افزایش قیمت فلزات، معادن می‌توانند در توسعه فناوری‌های جدید سرمایه‌گذاری کنند و بهره‌وری خود را افزایش دهند. اما در دوران کاهش قیمت‌ها، ممکن است سرمایه‌گذاری در فناوری‌های جدید کاهش یابد، که این امر می‌تواند به کاهش بهره‌وری و افزایش هزینه‌های تولید منجر شود.

جدول نوسانات قیمت جهانی فلزات و تاثیر بر معادن

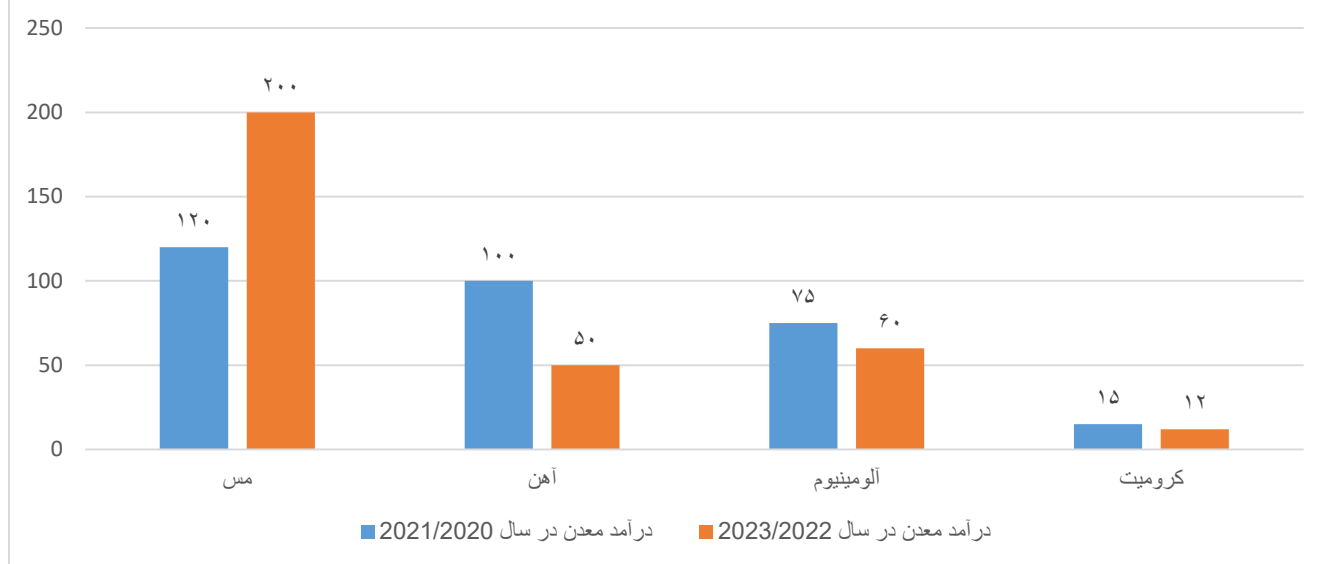
تاثیر نوسانات	درآمد معدن در سال ۲۰۲۲/۲۰۲۳	درآمد معدن در سال ۲۰۲۰/۲۰۲۱	تولید سالانه معدن (تن)	نوسان قیمت	قیمت در سال ۲۰۲/۲۰۲۳ ۲	قیمت در سال ۲۰۲۰/۲۰۲۱	فلز
افزایش درآمد و توسعه سرمایه گذاری	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۲۰,۰۰۰ تن	%۶۶,۷ افزایش	۱۰,۰۰۰ دلار	۶,۰۰۰ دلار	مس
کاهش تولید و کاهش اشتغال	۵۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۵۰۰,۰۰۰ تن	%۵۰ کاهش	۱۰۰ دلار	۲۰۰ دلار	آهن
کاهش درآمد و کاهش سرمایه گذاری	۶۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۷۵,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۳۰,۰۰۰ تن	%۲۰ کاهش	۲,۰۰۰ دلار	۲,۵۰۰ دلار	آلومینیوم م
کاهش سودآوری و کاهش فعالیت های آتی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۱۵,۰۰۰,۰۰۰ دلار	۱۰۰,۰۰۰ تن	%۲۰ کاهش	۱۲۰ دلار	۱۵۰ دلار	کرومیت

نوسانات قیمت جهانی فلزات

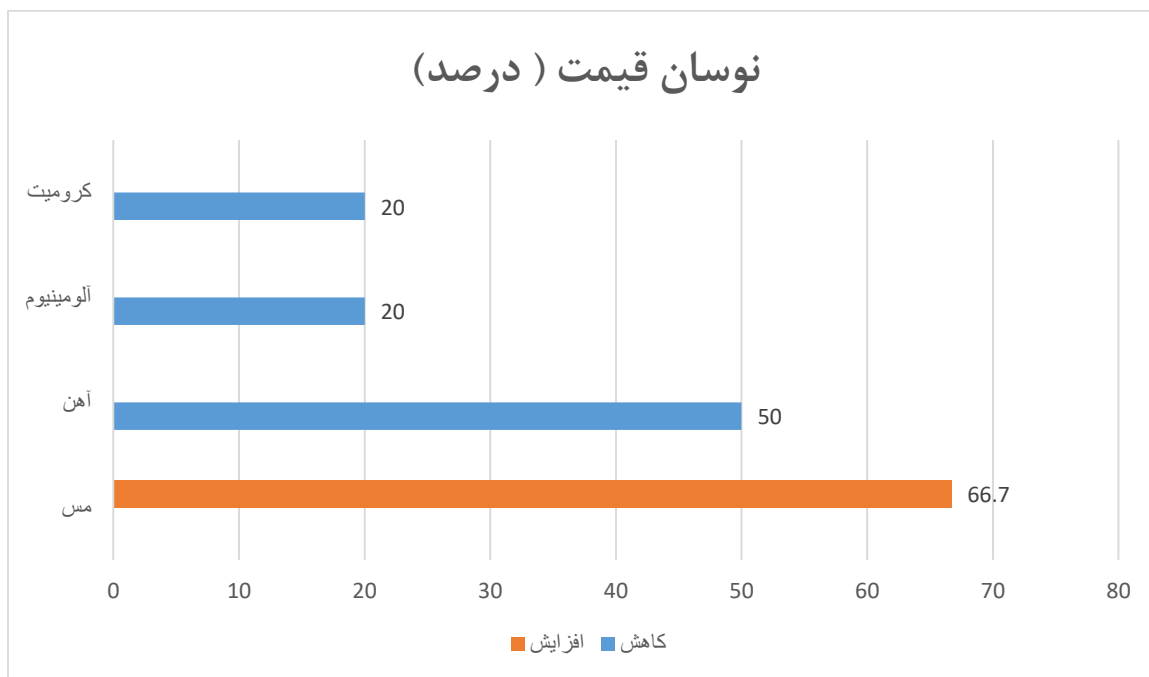

نوسانات درآمد جهانی حاصل از فروش فلزات

نوسان قیمت (درصد)

نتیجه‌گیری

استان هرمزگان با دارا بودن منابع غنی معدنی، یکی از مناطق کلیدی ایران در حوزه معدن‌کاری به‌شمار می‌رود. نوسانات قیمت جهانی فلزات یکی از عوامل مهمی است که بر عملکرد معادن تاثیر بگذارد که معادن استان هرمزگان نیز از این قاعده مستثنی نیست. با توجه به تحلیل‌های انجام شده (طبق جدول بالا)، مشخص است که نوسانات قیمت فلزات می‌تواند تاثیرات چندجانبه‌ای بر معادن هرمزگان داشته باشد، از جمله در حوزه‌های درآمد، سودآوری، سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و توسعه فناوری. از سویی دیگر، برای کاهش اثرات منفی نوسانات قیمت فلزات و بهره‌برداری بهینه از فرصت‌ها، لازم است معادن و سیاست‌گذاران استراتژی‌های مناسبی را برای مدیریت ریسک‌ها و افزایش بهره‌وری اتخاذ کنند. این استراتژی‌ها می‌تواند شامل توسعه فناوری‌های جدید، بهبود فرآیندهای استخراج و بهره‌برداری، و ایجاد زیرساخت‌ها و سیاست‌های توسعه با هدف به روزرسانی و ارتقای اقتصاد استان برای حمایت از فعالیت‌های معدنی باشد. به این ترتیب، معادن هرمزگان می‌توانند با موفقیت از نوسانات قیمت فلزات عبور کرده و به رشد و توسعه پایدار دست یابند.

منابع:

- ۱- اقتصاد معدن و مواد معدنی، محمدمهدی فاتح و همکاران، نشر دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۹۴
- ۲- ارزیابی اقتصادی و فنی معادن، مهدی غضنفری و همکاران، نشر دانشگاه تهران، ۱۳۹۲
- ۳- بازارهای جهانی فلزات: تجزیه و تحلیل و پیش‌بینی، سعید افراسیابی، نشر دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۸۹
- ۴- وبسایت سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)
- ۵- وبسایت کیتکو** (Kitco)
- ۶- وبسایت متال بولتن** (Metal Bulletin)
- ۷- مقاله تأثیر نوسانات قیمت جهانی فلزات بر اقتصاد معادن ایران، مجله‌ی اقتصاد و معدن، شماره ۴۵، سال ۱۳۹۸
- ۸- مقاله ارزیابی تأثیر نوسانات بازار جهانی بر سودآوری معادن فلزی در ایران، مجله‌ی علمی-پژوهشی توسعه اقتصادی، سال ۱۴۰۰